

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
«СОЦІОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ У ФАРМАЦІЇ»
для здобувачів вищої освіти 4 курсу денної форми здобуття освіти
освітньої програми «Фармація»
спеціальності «226 Фармація, промислова фармація»
галузі знань «22 Охорона здоров'я»
другого (магістерського) рівня вищої освіти

ВИКЛАДАЧІ

Волкова Аліна Вікторівна   volkova.nuph@gmail.com

Овакімян Ольга Сергіївна   o.ovakimian.stud.nfau@gmail.com

1. Назва закладу вищої освіти та підрозділу: Національний фармацевтичний університет, кафедра соціальної фармації

2. Адреса кафедри: вул. Валентинівська, 4, м. Харків, 61168

3. Веб-сайт кафедри: www.socpharm.nuph.edu.ua

4. Інформація про викладачів:

Волкова Аліна Вікторівна – кандидат фарм. наук, доцент, завідувачка кафедри соціальної фармації. Досвід науково-педагогічної діяльності – 13 років. Викладає дисципліни: «Академічна доброчесність», «Фармацевтичне право та законодавство», «Соціальна фармація», «Фармацевтичний менеджмент та маркетинг», «Вступ до фаху». Наукові інтереси: соціальні аспекти управління фармацевтичним забезпеченням населення, соціальні тенденції маркетингу у фармацевтичній галузі.

Овакімян Ольга Сергіївна – кандидат соціол. наук, доцент. Досвід науково-педагогічної діяльності – 22 роки. Викладає дисципліни: «Маркетингові дослідження у фармації», «Соціологічні дослідження у фармації», «Соціологія організації та спеціальна економічна теорія», «Фармацевтичний менеджмент та маркетинг». Наукові інтереси: інструменти системи забезпечення якості вищої освіти, інноваційні методи навчання, прикладна соціологія, маркетингові дослідження фармацевтичного ринку.

5. Консультації: відбуваються в онлайн форматі відповідно до розкладу викладачів, що розміщено на сайті кафедри.

6. Анотація освітньої компоненти: Предметом вивчення освітньої компоненти «Соціологічні дослідження у фармації» є теоретико-прикладні аспекти використання соціологічних інструментів для вирішення проблем фармацевтичного сектору галузі охорони здоров'я.

Знання теоретичних основ освітньої компоненти дозволять майбутнім фармацевтам ефективно працювати з відкритими даними, професійно аналізувати результати соціологічних досліджень, проводити власні дослідження, спрямовані на вивчення різних аспектів роботи. Освітня компонента входить до циклу вибіркового дисциплін професійної та практичної підготовки на здобуття другого магістерського рівня галузі знань «22 Охорона здоров'я». Форма семестрового контролю успішності навчання – залік.

7. Мета викладання освітньої компоненти: полягає в формуванні системних знань щодо використання на практиці базових соціологічних інструментів для дослідження конкурентного середовища, поведінки споживачів, внутрішнього середовища фармацевтичних підприємств.

8. Компетентності відповідно до освітньої програми:

Soft- skills / Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 7. Здатність до адаптації та дії у новій ситуації.

ЗК 12. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

Hard-skills / Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

ФК 17. Здатність організувати і здійснювати загальне та маркетингове управління асортиментною, товарно-інноваційною, ціновою, збутовою та комунікативною політиками суб'єктів фармацевтичного ринку на основі результатів маркетингових досліджень та з урахуванням ринкових процесів на національному і міжнародному ринках, управляти ризиками в системі фармацевтичного забезпечення.

9. Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 2. Застосовувати знання з загальних та фахових дисциплін у професійній діяльності.

ПРН 7. Виконувати професійну діяльність з використанням креативних методів та підходів.

ПРН 12. Аналізувати інформацію, отриману в результаті наукових досліджень, узагальнювати, систематизувати й використовувати її у професійній діяльності.

ПРН 29. Забезпечувати конкурентоспроможні позиції та ефективний розвиток фармацевтичних організацій на основі проведеної дослідницької роботи за усіма елементами комплексу маркетингу.

10. Статус освітньої компоненти: вибіркова

11. Пререквізити освітньої компоненти: базується на вивченні освітньої компоненти «Вступ до фаху»; передбачає інтеграцію викладання з освітніми компонентами «Організація та економіка фармації», «Фармацевтичний менеджмент та маркетинг», «Медичне та фармацевтичне товарознавство», «Фармацевтичне право та законодавство»; є підґрунтям вивчення «Соціальної фармації», сприяє формуванню вмінь застосувати знання в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності.

12. Обсяг освітньої компоненти: 3 ECTS – 90 годин. 36 годин аудиторних занять, з них – 18 годин лекцій, практичні заняття - 18 години, самостійна робота - 54 години.

13. Організація навчання:

Формат викладання освітньої компоненти: проведення лекцій, практичних занять

Зміст освітньої компоненти:

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи організації та проведення соціологічних досліджень у фармації

Тема 1. Соціологічне дослідження: сутність, напрями, функції, принципи застосування у фармації

Тема 2. Види, план та програма соціологічних досліджень

Тема 3. Методологічний розділ програми соціологічного дослідження

Тема 4. Методичний та організаційний розділ програми соціологічного дослідження

Тема 5. Загальна характеристика методів збору соціологічної інформації. Фокус група як метод дослідження у фармації

Тема 6. Соціологічна анкета як інструмент опитування у фармації

Тема 7. Вибірки: основи формування та розрахунків

Змістовий модуль 2. Практичне застосування соціологічних досліджень у фармації

Тема 8. Результати досліджень: особливості представлення та інтерпретації результатів

Тема 9. Підсумкові документи дослідження

14. Види та форми контролю:

Види та форми контролю:

Поточний контроль: усне/письмове опитування, виконання теоретичних завдань, вирішення практичних (ситуаційних) завдань.

Контроль змістових модулів: розв'язання ситуаційного (практичного) завдання, презентація результатів прикладного дослідницького проекту.

Форма семестрового контролю: семестровий залік

Умови допуску до контролю змістових модулів: для допуску до контролю змістового модуля необхідна наявність мінімальної кількості балів за теми (заняття) змістового модулю

Умови допуску до семестрового контролю: поточний рейтинг 60 та більше балів, відсутність невідпрацьованих пропусків практичних занять, виконання всіх вимог, які передбачені робочою програмою освітньої компоненти.

15. Система оцінювання з освітньої компоненти:

Система оцінювання з освітньої компоненти:

Результати семестрового контролю у формі семестрового заліку оцінюються за 100-бальною, недиференційованою шкалою («зараховано», «не зараховано») та за шкалою ECTS.

Бали з освітньої компоненти нараховуються за таким співвідношенням:

Види оцінювання	Максимальна кількість балів (% від кількості балів за модуль - для змістових модулів)
Модуль 1	
<p>Змістовий модуль 1: Теоретичні основи організації та проведення соціологічних досліджень у фармації</p> <p>- оцінювання тем (1-7) за T1, T2, T3, T4, T7 (мінімальна кількість балів 3, максимальна – 5 балів); за T5, T6 (мінімальна кількість балів 6, максимальна – 10 балів).</p> <p><i>Розподіл балів за кожне практичне заняття T1, T2, T3, T4, T7:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Оцінювання теоретичних знань (усне опитування) – 1 бал (20% оцінки за заняття) • Оцінювання теоретичних знань (виконання теоретичних завдань) – 1,5 балів (30% оцінки за заняття) • Оцінювання практичних умінь та навичок (вирішення практичних (ситуаційних) завдань) – 2,5 балів (50% оцінки за заняття) <p><i>Розподіл балів за кожне практичне заняття T5, T6:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Оцінювання теоретичних знань (усне опитування) – 2 бали (20% оцінки за заняття) • Оцінювання теоретичних знань (виконання теоретичних завдань) - 3 бали (30% оцінки за заняття) • Оцінювання практичних умінь та навичок (вирішення практичних (ситуаційних) завдань) – 5 балів (50% оцінки) 	50 (50 %)

- контроль змістового модуля 1 проводиться у формі розв'язання ситуаційного (практичного) завдання (мінімальна кількість балів 3, максимальна – 5 балів)	
Змістовий модуль 2: Практичне застосування соціологічних досліджень у фармації - оцінювання тем Т8, Т9 (мінімальна кількість балів 6, максимальна – 10 балів). Розподіл балів за кожне практичне заняття Т8, Т9: • Оцінювання теоретичних знань (усне опитування) – 2 бали (20% оцінки за заняття) • Оцінювання теоретичних знань (виконання теоретичних завдань) - 3 бали (30% оцінки за заняття) • Оцінювання практичних умінь та навичок (вирішення практичних (ситуаційних) завдань) – 5 балів (50% оцінки) - контроль змістового модуля 2 проводиться у формі презентації результатів прикладного дослідницького проєкту (мінімальна кількість балів 18, максимальна – 30 балів)	50 (50 %)
Семестровий контроль з модуля 1	100

Самостійна робота здобувачів вищої освіти оцінюється під час поточного контролю та під час контролю змістового модуля

16. Політики освітньої компоненти:

Політика щодо академічної доброчесності. Ґрунтується на засадах академічної доброчесності, наведених в ПОЛ «Про заходи щодо запобігання випадків академічного плагіату у НФаУ». Списування при оцінюванні успішності здобувача вищої освіти під час контрольних заходів на практичних заняттях, контролю змістових модулів (в т.ч. із використанням мобільних девайсів) є фактом порушення принципів академічної доброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування викладачем.

Політика щодо відвідування занять. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відвідувати навчальні заняття (ПОЛ «Про організацію освітнього процесу НФаУ») згідно з розкладом (<https://nuph.edu.ua/tozklad-zanyat/>), дотримуватися етичних норм поведінки.

Політика щодо дедлайнів, відпрацювання, підвищення рейтингу, ліквідації академічної заборгованості. Відпрацювання пропущених занять здобувачем вищої освіти здійснюється відповідно до ПОЛ «Положення про відпрацювання студентами пропущених навчальних занять та порядок ліквідації академічної різниці в навчальних планах у НФаУ» згідно з встановленим на кафедрі графіком відпрацювань пропущених занять.

Підвищення рейтингу та ліквідація академічної заборгованості з освітньої компоненти здійснюється здобувачами освіти відповідно до порядку, наведеного в ПОЛ «Про порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у НФаУ». Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися усіх строків, визначених кафедрою для виконання видів письмових робіт з освітньої компоненти. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – до 20% від максимальної кількості балів за даний вид роботи.

Політика щодо оскарження оцінки з освітньої компоненти (апеляцій). Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження (апеляцію) оцінки з освітньої компоненти, отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до ПОЛ «Положення про оскарження результатів семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти у НФаУ».

17. Інформаційне та навчально-методичне забезпечення дисципліни:

Обов'язкова література	<ol style="list-style-type: none"> Єрескова Т. В. Методологія та методи соціологічних досліджень [Текст] : практикум : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Т. В. Єрескова, О. В. Мазурик, Н. О. Никифоренко. - Донецьк : Східний видавничий дім, 2021. – 230. Паніна Н. В. Технологія соціологічного дослідження
-------------------------------	--

	<p>[Текст] : курс лекцій / Н. В. Паніна ; наук. ред. В. І. Паніотто ; НАН України, Інститут соціології. Вища школа соціології. - 2-ге вид., доп. - К. : [б.в.], 2017. - 320 с.</p> <p>3. Технології прикладних соціологічних досліджень [Текст] : навч.-метод. посібник / наук. ред. Ю. Саєнко. – К. : Ін-т соціології, 2018. - 124 с.</p> <p>4. Робочий зошит для аудиторної роботи здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми «Фармація» з освітньої компоненти «Соціологічні дослідження у фармації» / А.В. Волкова, О.С. Овакімян. – Х.: НФаУ, 2023.</p>
<p>Додаткова література для поглибленого вивчення освітньої компоненти</p>	<p>1. Лилик Ірина Ринок маркетингових досліджень в Україні 2019 рік: експертна оцінка та аналіз УАМ // Маркетинг в Україні. – 2020. – №1. – С. 4-29.</p> <p>2. Маркетингові дослідження : навч. посіб. / Л. С. Безугла, Т. В. Ільченко, Н. І. Юрченко та ін. – Дніпро: Видавець Біла К.О., 2019. – 300 с.</p> <p>3. Маркетингові дослідження асортименту контрастних лікарських засобів, репрезентованих на фармацевтичному ринку України / Т. А. Пальчевська, О. П. Баула, О. О. Салій, В. І. Бессарабов, Г. В. Тарасенко, Г. Г. Куришко // Фармацевтичний часопис. – 2020. – № 1 (53). – С. 66-74.</p> <p>1. Маркетингові дослідження: підручник / Н. С. Косар, О. Б. Мних, Є. В. Крикавський, С. В. Леонова. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. – 460 с.</p> <p>2. Методологія та методи соціальних досліджень: навчальний посібник / Ю.В.Борисова. – К.: ДЦССМ, 2013.</p> <p>4. Стандарти щодо проведення соціальних та маркетингових досліджень [Електронний ресурс] : [етичний кодекс, стандарти якості, стандарти ESOMAR] / [ген. дир. І. Лилик] // Українська асоціація маркетингу : [сайт всеукраїнської громадської організації]. – Режим доступу: http://uam.in.ua/ukr/standarts. – Дата звернення 05.01.2022. – Назва з екрана.</p> <p>5. Старостіна А.О. Маркетингові дослідження: визначення мети та практика розробки анкети (на прикладі ризиків споживачів на ринку вина) / А. О. Старостіна, В. А. Кравченко // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Серія: Економіка. – 2015. – №8 (175). – С. 6-12.</p> <p>6. Федорченко А.В. Основні способи збору електронних адрес клієнтів / А.В. Федорченко, І.В. Пономаренко // Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку. – 2019. – № 18. – С. 31–39.</p>
<p>Актуальні електронні інформаційні ресурси (журнали, сайти тощо) для поглибленого вивчення</p>	<p>1. Архів журналу «Соціологія: теорія методи, маркетинг». URL: http://stmm.in.ua/archive/</p> <p>2. Інститут соціології НАН України. URL: http://i-soc.com.ua/</p> <p>3. International Sociology: SAGE Journals. URL: https://journals.sagepub.com/home/iss</p> <p>4. Київський міжнародний інститут соціології. URL: https://www.kiis.com.ua/</p> <p>5. Портал «Медіаосвіта і медіаграмотність».</p>

освітньої компоненти	URL: http://medialiteracy.org.ua/ 6. Соціологічна асоціація України. URL: http://www.sau.kiev.ua/ 7. Соціологічна група «Рейтинг». URL: http://ratinggroup.ua/ 8. Соціологія та соціальні дослідження: що, як, навіщо? Онлайн курс на платформі Prometheus. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/IRF/SOC101/2015_T1/about 9. SOCIS: Центр соціальних та маркетингових досліджень. URL: http://socis.kiev.ua/ua/ 10. Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка. URL: http://www.uisr.org.ua/ 11. Фонд Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва. URL: https://dif.org.ua/ 12. Центр Разумкова. URL: http://razumkov.org.ua/ 13. Центр соціальний моніторинг. URL: https://smc.org.ua/ 14. ESOMAR. Global Market Research 2022 [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: https://ana.esomar.org/documents/global-market-research-2022
Система дистанційного навчання Moodle	https://pharmel.kharkiv.edu/moodle/course/view.php?id=4376

18. Технічне й програмне забезпечення освітньої компоненти: комп'ютери для тестування, мультимедійний проектор для лекцій, доступ до мережі Інтернет; програма для організації відеоконференцій ZOOM, модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище MOODLE 3.9.8.